

Висновки. Запропоновані варіанти відображення в бухгалтерському обліку сум страхового відшкодування у складі доходів від надзвичайної діяльності, або ж у складі інших доходів від операційної діяльності не виходять за межі чинного законодавства з питань обліку доходів. Разом з тим, підприємство може обрати для себе найбільш оптимальний варіант, що відповідає ситуації, що склалася. При цьому обов'язково факт вибору того чи іншого варіанту має бути визначений у наказі про облікову політику.

Порядок відображення в бухгалтерському обліку сум страхового відшкодування, запропонований в публікації, що передбачає вибір підприємством одного з двох альтернативних варіантів, дозволить сільськогосподарським підприємствам оптимізувати порядок підготовки звіту про фінансові результати та визначення прибутку (збитку) за звітний період.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про страхування» від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР:
2. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291:
3. Методика товарознавчої експертизи та оцінки колісних транспортних засобів, затверджена наказом Міністерства юстиції України, Фонду державного майна України від 24.11.2003 р. N 142/5/2092:
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 "Звіт про фінансові результати", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 р. N 87
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 29 листопада 1999 р. № 290
6. Правила добровільного страхування транспортних засобів (КАСКО), затверджені Комітетом у справах нагляду за страховою діяльністю від 25.03.97р. № 19-1
7. Типове положення про організацію діяльності аварійних комісарів, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 5 січня 1998 р. N 8:

УДК 657.37

ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБГРУНТОВАНІСТІ РЕГУЛЮВАННЯ ВИРОБНИЦТВА

О.Л. Беседа

Дніпропетровський державний аграрний університет

E. Beseda «Reporting the enterprise as a way to ensure the reasonableness of regulation of production». A concept, role and importance of reporting, its place in enterprise management and the impact on the efficiency of decision-making are considered.

E. Beseda «Отчетность предприятия как способ обеспечения обоснованности регулирования производства». Рассматривается понятие, роль и значение отчетности, ее место в управлении предприятием и влияние на эффективность принятия управленческих решений.

Вступ. Інформаційне забезпечення в управлінні фінансово-господарською діяльністю підприємства сьогодні займає важливе місце. Розвиток української економіки привів до ускладнення середовища функціонування бізнесу, пов'язаному з посиленням конкуренції, постійними технологічними інноваціями, змінами інформаційного і правового поля. В результаті, спостерігається зміна стратегічних цілей підприємств, і, якщо підприємницькі структури сподіваються

досягти успіху, то їм необхідно мати таку інформацію, яка надасть можливість керівництву швидко та адекватно реагувати на ринкові зміни. Саме таку інформацію надає звітність.

Постановка задачі. В сучасних умовах ще недостатньо опрацьовані питання використання звітності у системі управління підприємством і не повною мірою досліджені основні шляхи забезпечення аналітичної інформативності звітності сільськогосподарських підприємств. Дослідження показують, що інформації, наведеної в звітності, сьогодні недостатньо для прийняття управлінських рішень.

Об'єктом дослідження є сукупність теоретичних та організаційних правил формування звітності і використання її показників, що характеризують фінансовий стан і результати господарської діяльності підприємства.

Предметом дослідження є процедури формування і використання інформації звітності на сільськогосподарських підприємствах.

Результати. Високі темпи зростання обсягів виробництва призводять до необхідності застосування державного регулювання економічних процесів у виробництві, оскільки відсутність такого регулювання призводить до кризових явищ. У зв'язку з цим гостро постала проблема інформації про розвиток виробництва. Таку інформацію забезпечує лише звітність, яка стала важливим засобом забезпечення обґрунтованості регулювання виробництва. Це визначило її самостійну роль і значення, які вимагають пристосування бухгалтерського обліку до вимог звітності. Проте, дотепер серед учених переважає думка, що облік безпосередньо забезпечує менеджерів господарської організації спеціально систематизованою інформацією про процеси та результати її діяльності, призначеною для планування, контролю і прийняття обґрунтованих управлінських рішень, хоча загально визнаною є внутрішня звітність [1].

Вивчаючи поняття «звітність» можна виділити наступні аспекти:

- економічний – відображення у звітності показників, обумовлених наслідками діяльності підприємства в сфері дії економічних законів. Основними завданнями звітності є об'єктивне відображення умов, процесів і наслідків виробництва, обміну, розподілу та споживання;
- правовий – відображення у звітності показників, обумовлених участю господарського суб'єкта в економічних відносинах, які базуються на правовому регулюванні державою господарської діяльності. Основне завдання звітності – висвітлення ресурсного потенціалу, прав і зобов'язань господарюючого суб'єкта [2].

Методологічною основою повноти звітності є інформаційна й управлінська функції обліку, які забезпечують органічне формування показників, необхідних для управління галуззю, а також зворотний вплив управлінської діяльності на організацію звітності та її облікове забезпечення. Це означає, що формування показників звітності повинно здійснюватись в тому обсязі, який повною мірою відповідає потребам управління сільськогосподарським виробництвом. Недопустимим повинно бути ведення такої звітності, яка є не лише зайвою, а й ускладнює управлінську діяльність внаслідок великої кількості різнобічних характеристик виробничих процесів. У результаті облікове забезпечення звітності або надто ускладнюється, або ж виникає розрив між звітністю та її обліковим забезпеченням.

Сьогодні звітність – це основний засіб комунікації і найважливіший елемент інформаційного забезпечення управління. Формування інформаційної системи на підприємстві повинне враховувати всі аспекти його фінансово-господарської діяльності і забезпечити оптимізацію

взаємозв'язків і залежності між всіма основними функціями управління, що дасть можливість використовувати дані для досягнення поставленої мети. У цьому напрямку широко використовується процесний підхід. Відповідно до нього процес управління є системою її загальних функцій. При цьому окремі стадії управлінського процесу логічно зв'язані у відповідному циклі, для якого характерний прямий та зворотній рух, що постійно повторюється [3].

Система звітності, яка успадкована від періоду адміністративного регулювання економіки, є громіздкою за обсягом і дуже частою за періодичністю. Надмірна деталізація і періодизація звітності зумовлює лише непродуктивні витрати робочого часу працівників бухгалтерії, управлінців різних рівнів на рутинну обробку таких звітних даних, перевантажує їх робочий день, позбавляє їх можливості забезпечувати достатній рівень обґрунтованості управлінських рішень. Це призводить до зниження ефективності управлінської праці, оскільки відсутність звітності, яка б відповідала науково обґрунтованим потребам управління є одним із чинників, які протидіють ефективному використанню виробничого потенціалу галузі.

При організації звітності сільськогосподарських підприємств доцільно було б визначати обсяг звітної інформації, достатньої для прийняття управлінських рішень на даному рівні.

На першому рівні – безпосередньо в сільськогосподарських підприємствах – звітна інформація має бути якомога детальнішою. Тут необхідно зведення лише внутрішньої звітності за умови, що в господарстві є структурні підрозділи (бригади, ферми, цехи), за якими її складають.

В районні органи управління, які відносяться до II рівня, повинна подаватись інформація, передбачена системою показників зовнішньої звітності в повному обсязі. На цьому рівні має відсіюватись частина показників, які не підлягають передачі вищим органам управління. Це, насамперед, розрахункові показники (собівартість одиниці продукції, продуктивність праці, рівень рентабельності, урожайність, продуктивність тощо).

Визначальним методологічним підходом має бути забезпечення адекватності звітності тим процесам, що відбуваються в галузі – з одного боку, та науково обґрунтованим запитам управлінців, інших користувачів щодо обсягу інформації і можливостей її засвоєння – з іншого [1].

В залежності від придатності задоволення потреб користувачів виділяють наступні види звітності: бухгалтерська, що включає фінансову і спеціальну (соціальну), податкова, статистична й оперативна. Кожен вид звітності розкриває інформацію про результати діяльності підприємства в певному аспекті – у фінансовому, виробничому та податковому. Однак, незалежно від виду звітності, яка складається на підприємстві, базовою інформацією для її формування є дані бухгалтерського обліку.

Тому, базуючись саме на даних бухгалтерського обліку, що формуються у процесі виявлення, виміру, реєстрації господарських операцій, накопичення, узагальнення, зберігання і передачі інформації, кожен із видів звітності виконує покладену на неї мету і дає змогу здійснювати ефективне управління виробничими процесами, оперативно аналізувати фактори, які впливають на фінансовий стан підприємства [2].

В управлінні підприємством важливе місце займає фінансова звітність вона служить, з одного боку, мірилом ефективності управління для будь-якого користувача (внутрішнього або зовнішнього), а з другого – базою для прийняття перспективних рішень щодо збалансованого функціонування підприємства в цілому та його підрозділів.

Безумовним слід визнати той факт, що дані як податкової, так і оперативної звітності не дозволяють здійснити комплексну оцінку ефективності діяльності підприємства, оскільки наведений в них обсяг інформації не має узагальнюючого, системного характеру і не дозволяє відстежити причинно-наслідкові зв'язки зміни його фінансового стану. Пошук таких даних приведе до формування інформації, яка групується, систематизується й узагальнюється у фінансовій звітності, тому що саме в ній відображуються усі господарські операції, що мали місце на підприємстві, протягом певного проміжку часу (звітного періоду).

Бухгалтерська звітність – поняття більш широке, оскільки представлене як внутрішньою, так і зовнішньою звітністю, а також додатковими показниками. У зв'язку з цим фінансова звітність є однією зі складових бухгалтерської, тому що, на відміну від бухгалтерської, у фінансовій звітності передбачена системність і взаємоузгодженість показників, відображених у різних формах. Фінансова звітність є публічною і оприлюднюється відповідно до вимог законодавства. Однак вона задовольняє не лише потреби конкретного користувача, а є засобом визначення ефективності господарювання будь-якого підприємства. Фінансова звітність, виконуючи покладені на неї завдання, визначає свою мету – надання користувачам необхідної інформації про фінансові результати діяльності підприємства за звітні періоди.

Для більш глибокого аналізу облікових даних щодо фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств необхідно звертатися до статистичної форми звітності 50-с.г. “Основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств”.

При цьому виникає дуже багато питань і суперечок. Статистична звітність потрібна для статистичного спостереження і вона не відноситься до фінансової звітності. Внаслідок цього користувачі фінансової звітності не отримують повної інформації щодо результатів діяльності підприємства. Одним із її принципів є повне висвітлення, що передбачає наявність досить повної інформації про фактичні та потенційні наслідки господарських операцій та подій, здатних вплинути на рішення, що приймаються на її основі. У сільськогосподарських підприємствах, якщо опиратися тільки на фінансову звітність, повної інформації про результати діяльності не отримаємо [4].

Бухгалтерський облік і складання фінансової звітності повинно здійснюватися згідно з національними стандартами бухгалтерського обліку, в яких ні словом не сказано про статистичну звітність і фінансова звітність не становить комерційної таємниці (повинна оприлюднюватися). Звідси витікає, що статистична звітність, а саме форма 50-с.г, не може бути у складі фінансової звітності, недоступна для зовнішніх користувачів інформацією і може бути комерційною таємницею. Внаслідок цього сільськогосподарські підприємства в більшості випадків втрачають своїх інвесторів. Все це вказує на недосконалість національних стандартів.

Більшість показників, які знаходяться в даній формі звітності, можна віднести до фінансових, наприклад: кількість реалізованої продукції, собівартість реалізованої продукції, виручка від реалізації продукції. При розширенні інформації в ній щодо реалізації продукції та її результати, канали реалізації, витрати на виробництво і реалізацію продукції з деталізацією статей цю форму можна буде віднести до складу фінансової звітності. Така детальна інформація допоможе керівництву підприємства та іншим користувачам звітності аналізувати діяльність підприємства, виявляти відхилення від нормативів та окремих факторів виробництва, вчасно реагувати на зниження ефективності діяльності. Ця звітність буде задовольняти вимоги як зовнішніх, так і внутрішніх користувачів інформацією щодо результатів діяльності підприємства [4].

Висновки. Розвиток будь-якого підприємства, залежить насамперед від ефективності управління, що прямо співвідноситься з повнотою і якістю інформації, яка аналізується. Такі дані відображаються у фінансовій звітності, а тому фінансова звітність, як база для прийняття управлінських рішень та мірило їх ефективності, займає особливе місце в системі управління підприємством. Формування інформаційної системи на підприємстві повинне здійснюватися так, щоб були задіяні та враховані всі аспекти його економічної діяльності. Фінансова звітність повинна відповідати загальноприйнятим принципам бухгалтерського обліку, що підвищить ступінь довіри різних користувачів до показників фінансової звітності, а також надасть можливість правильної оцінки її елементів.

Список використаної літератури:

1. Хомин П. Я. Формування системи звітності сільськогосподарських підприємств та її облікового забезпечення: автореф. на дис. на здобуття наук. ступеня док. екон. наук: 08.06.04 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» / Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки» УААН. – К., 2004. – 34 с.
2. Біла Л.М. Удосконалення моделі фінансової звітності сільськогосподарських підприємств / Л.М. Біла // Економіка АПК. – 2004. – №2. – С. 69-73.
3. Кучеркова С. О. Покращення інформаційного забезпечення визначення фінансових результатів і відображення їх у звітності / С.О. Кучеркова // Наука й економіка. – 2009. – № 4 (16), Т. 1. – С. 175-178
4. Головащенко О. Вплив креативних методів обліку на інформацію фінансової звітності // Матеріали VIII міжнародної науково-практичної конференції “Наука і освіта 2005”. – Дніпропетровськ, 2005. – С. 42-45.

УДК: 657

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ОПЕРАТИВНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ДЛЯ УПРАВЛІННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИМ ПІДПРИЄМСТВОМ

О.О. Бортнікова, аспірант

Луцький національний технічний університет

E. Bortnikova «Peculiarities of operational information for the management of agricultural enterprises». Of a particular branch features which influence on the process of the informative providing of operative management an agricultural enterprise are selected, certainly and investigational basic sources of forming of operative information, the model of the system of the operative informative providing of management of agricultural enterprise is formed.

E. Бортнікова «Особенности формирования оперативной информации для управления сельскохозяйственным предприятием». Очерчено отраслевые особенности, которые влияют на процесс информационного обеспечения оперативного управления сельскохозяйственным предприятием, определено и исследовано основные источники формирования оперативной информации, сформировано модель системы оперативного информационного обеспечения менеджмента сельскохозяйственного предприятия.

Вступ. Складні, динамічні умови господарювання, нестабільна політична та економічна ситуація в країні, значна залежність виробництва від зовнішніх факторів вимагає від сільськогосподарських підприємств запровадження максимально ефективних методів управління. Щоб грамотно керувати сільськогосподарським виробництвом, активно впливати на діяльність